

INSPIRE Infraštruktúra priestorových údajov v Európe

D2.8.1.4 Špecifikácia údajov Správne jednotky - technické usmernenia

Názov	D2.8.1.2 Špecifikácia údajov <i>Správne jednotky</i> - technické usmernenia
Autor	Správne jednotky tematickej pracovnej skupiny INSPIRE
Dátum	2014-04-17
Predmet	INSPIRE údajová špecifikácia pre priestorové informácie o <i>Správne jednotky</i>
Vydavateľ	Spoločné výskumné centrum Európskej komisie
Typ	Text
Popis	Dokument popisuje INSPIRE údajovú špecifikáciu pre priestorové informácie o <i>Správne jednotky</i>
Prispievateľ	Členovia tematickej pracovnej skupiny INSPIRE <i>Správne jednotky</i>
Formát	Portable Document Format (pdf)
Zdroj	
Práva	Verejne dostupný dokument
Identifikátor	D2.8.1.4_v3.1
Jazyk	Sk
Vzťah	Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje INSPIRE údajová špecifikácia k téme priestorových údajov v Európskom spoločenstve
Pokrytie	Počas trvania projektu

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana II

Správne jednotky - Zhrnutie

Správne jednotky sú súčasťou prílohy I, sú teda považované za referenčné údaje, t. j. údaje, ktoré tvoria priestorový rámec, ktorý prepája a/alebo odkazuje na iné informácie zaradené do špecifických tematických oblastí, napríklad životné prostredie a sociálno-ekonomická štatistika, spolu s mnohými ďalšími.

Údajová špecifikácia o Správne jednotky v infraštruktúre INSPIRE bola pripravená na základe participatívneho princípu pri dosahovaní konsenzu. Zainteresované strany mali na základe svojej registrácie ako záujmové spoločenstvo pre priestorové informácie (SDIC) alebo právne splnomocnená organizácia (LMO) možnosť predložiť požiadavky užívateľov a referenčné materiály, navrhnúť odborníkov, ktorí vypracujú špecifikácie a zúčastniť sa na preskúmaní a odskúšaní údajových špecifikácií. Tematickú pracovnú skupinu zodpovednú za vypracovanie špecifikácie tvorili odborníci z Belgicka, Nemecka, Nórska, Poľska a Švédska.

Špecifikácia prebiehala podľa metodiky vypracovanej pre infraštruktúru INSPIRE pri zachovaní požiadaviek a odporúčaní Všeobecného modelu INSPIRE koncepcie ako jedného z prvkov, ktoré zabezpečia koherentný prístup a tematický súlad s ostatnými témami v Smernici.

Počas vývoja špecifikácie tematická pracovná skupina vo veľkej miere zohľadnila výsledky v geodatabáze EuroBoundaryMap, ktorá už zásadne zosúladiť údaje o Správne jednotky, ktoré majú k dispozícii národné kartografické a katastrálne inštitúcie v Európe.

Smernica definuje Správne jednotky ako „Správne jednotky, ktoré vyčleňujú oblasti, v ktorých členské štáty majú a/alebo presadzujú právomoci v oblasti miestnej, regionálnej a celoštátnej správy. Správne jednotky oddeľujú administratívne hranice“. Na základe referenčných materiálov a požiadaviek užívateľov tematická pracovná skupina doplnila ďalšie základné aspekty, napríklad hierarchiu administratívnych jednotiek a súvislosť so štatistickými jednotkami, ktoré už boli definované a používajú sa v administratíve EÚ¹.

Správne jednotky v infraštruktúre INSPIRE plnia úlohu generických informačných lokátorov. Ich hlavné funkcie zahŕňajú

- Vyhľadávanie / filtrovanie iných priestorových údajov podľa názvu alebo kódu.
- Rýchle prepojenie / zobrazenie tematických informácií v zozname.
- Vyhľadávanie príslušných úradov a inštitúcií, napr. v prípade živelných pohrôm, pri ochrane životného prostredia atď.

Správne jednotky navyše definujú rámec pre analýzu súladu priestorových objektov podľa hraníc (podobná klasifikácia, geometrická zhoda), ako stanovil článok 8 ods. 4 a článok 10 ods. 2 smernice.

Tematický model údajov o Správne jednotky je rozdelený do dvoch aplikačných schém:

- Základným prvkom **aplikačnej schémy AdministrativeUnits** je administratívna jednotka reprezentovaná geometriou terénu. V súlade so smernicou je každej administratívnej jednotke priradený jedinečný identifikátor. Správne jednotky sú podrobnejšie opísané geografickým názvom, krajinou, v ktorej sa nachádzajú, vnútroštátnym administratívnym kódom a umiestnením v hierarchii v národnej administratívnej štruktúre. K týmto údajom budú doplnené informácie o ich životnom cykle (kedy bola administratívna jednotka vložená alebo zmenená v súbore údajov, kedy bola (ak vôbec) nahradená alebo vyradená zo súboru priestorových údajov) ak sú takéto informácie dostupné, príslušný názov na národnej úrovni a sídlo správneho orgánu.

Administratívne členenie členských štátov sa riadi hierarchickou štruktúrou, v ktorej sa jednotky najnižšej úrovne (často obce) spájajú do jednotiek vyššej úrovne (provincie, okresy atď.), ktoré spoločne tvoria jednotky na vyššej úrovni. Administratívna jednotka vyššej úrovne musí pozostávať

¹ Štatistické jednotky ako napríklad regióny NUTS (Spoločná nomenklatúra územných jednotiek pre štatistické účely) definuje téma *Štatistické jednotky*, ktorá je súčasťou prílohy III k Smernici INSPIRE.

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana III

z jednej alebo viacerých administratívnych jednotiek nižšej úrovne. Správne jednotky najnižšej úrovne sú ďalej charakterizované geometrickým tvarom a príslušným kódom miestnej administratívnej jednotky, ak jej bol priradený. Kondomínium je novozavedený špecifický priestorový objekt, ktorý označuje nezávislé administratívne oblasti v správe dvoch a viac krajín.

Správne jednotky sú oddelené priamkami, ktoré tvoria administratívne hranice. Musia byť označené jedinečným identifikátorom, krajinou, umiestnením v administratívnej hierarchii a geometricky. Prípadne aj právnym a technickým stavom hranice a životný cyklus údajov, ak sú predmetné informácie dostupné.

- **Aplikačné schéma MaritimeUnits** modeluje existujúce námorné oblasti. Pozostávajú z morských pásiem, ktoré vymedzili medzinárodné zmluvy a dohovory. Pobrežné štáty v nich uplatňujú jurisdikčné právomoci. V závislosti od vlastníckeho práva k zóne sa vzťahujú na morské dno, oceánske dno, podložie, surovín alebo dokonca vzdušného priestoru nad morom na katastrálne, administratívne, hospodárske, bezpečnostné alebo ochranné účely. Uvedené práva sú dané Dohovorom OSN o morskom práve (UNCLOS). Základná línia, čiara, od ktorej sa meria vonkajšia hranica pobrežného (teritoriálneho) mora, slúži ako referencia na výpočet šírky pobrežného mora. Zároveň definuje vonkajšie hranice ostatných námorných zón, ktoré sú dané rôznou vzdialenosťou meranou od základnej línie.

Na rozdiel od modelu AdministrativeUnits námorné zóny nie sú hierarchicky usporiadané. Majú však spoločné vlastnosti s administratívnymi jednotkami, napríklad jedinečný identifikátor a krajina, ktorej námorná zóna patrí. Tieto údaje sú opäť doplnené informáciami o životnom cykle údajov a zemepisným názvom, ak sú k dispozícii.

Na základe prístupu k modelovaniu, ktorý zdieľajú s administratívnymi jednotkami, sú námorné zóny oddelené priamkami, ktoré definujú námorné hranice. Sú povinne označené jedinečným identifikátorom, krajinou, ku ktorej patria a vlastnou geometriou. Prípadne aj právnym a technickým stavom hranice a životný cyklus údajov, ak sú predmetné informácie dostupné.

INSPIRE údajová špecifikácia o Správne jednotky nestanovuje povinné požiadavky na kvalitu. Členským štátom sa však odporúča informovať o presnosti zdroja, ak je to možné, pričom cieľom je 50 metrov ako minimálnu presnosť určenia polohy. Skutočné hodnoty ukazovateľov kvality údajov (úplnosť - realizácia a vynechanie, logická argumentácia - koncept, doména a topologická konzistentnosť, presnosť polohy - absolútna vonkajšia presnosť) by mali patriť medzi zverejnené metaúdaje, ak sú k dispozícii. K metaúdadom je potrebné uviesť povinné údaje v zmysle Nariadenia 1205/2008/ES o metaúdadoch, ktoré sú vnímané ako potrebné pre interoperabilitu administratívnych jednotiek, a zároveň aj údaje odporúčané v tejto špecifikácii, ak je to možné.

K interoperabilite prispieva aj spoločný referenčný systém a ustanovenia o zobrazovaní údajov. Na referenčný systém a zobrazovanie údajov sa vzťahujú jednoduché pravidlá pre štandardné zobrazenie, ktoré určili farbu výplne administratívnych jednotiek a námorných zón, šírku čiar, ktoré vyjadrujú príslušné administratívne a námorné hranice, písmo a veľkosť štítkov. Predvolené zobrazovacie prvky odrážajú hierarchiu priestorových objektov.

Hlavný prínos dátových modelov v INSPIRE téme Správne jednotky spočíva v ich jednoduchej, ale flexibilnej štruktúre, ktorá poskytovateľom údajov umožní čo najvhodnejšie sprostredkovať existujúce údaje. Okrem toho špecifikácia zadefinovala pevný východiskový bod pre súvisiace témy priestorových údajov v prílohe III k smernici INSPIRE.

Keďže INSPIRE údajová špecifikácia *Administratívnych jednotiek* je výsledkom podrobnej analýzy požiadaviek užívateľov a dôsledného zohľadnenia existujúcich iniciatív, ktoré presahujú striktné environmentálny rámec, očakáva sa, že sa zároveň stane stabilnou súčasťou viacúčelovej európskej infraštruktúry priestorových údajov.

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana IV

Pod'akovanie

K vypracovaniu predmetných Usmernení prispelo mnoho jednotlivcov a organizácií.

Členovia Tematickej pracovnej skupiny Správne jednotky (TWG-AU):

Jesper Paasch (vedúci odborník pracovnej skupiny), Geir Myrind (redaktor skupiny), Ulrich Düren, Alina Kmiecik, Frederic Mortier, Ingrid Naumann, Katalin Tóth (kontaktná osoba za Európsku komisiu).

Pôvodnú aplikačnú schému MaritimeUnits vypracovala pracovná skupina pre oceánografické geografické prvky a námorné oblasti (TWG-OF-SR), ktorej členmi sú:

Keiran Millard (vedúci odborník pracovnej skupiny), Dominic Lowe (redaktor pracovnej skupiny), Hans Mose Jensen, Marc Roesbeke, Carlo Brandini, Nuria Hermida, Maria Olvido Tello, Alessandro Sarretta (kontaktná osoba za Európsku komisiu do mája 2012), Tomáš Řezník (kontaktná osoba za Európsku komisiu do augusta 2012), Michael Lutz & Vlado Cetl (kontaktné osoby za Európsku komisiu od augusta 2012).

Autorkou spojenej údajovej špecifikácie vrátane oboch aplikačných schém je Alina Kmiecik.

K INSPIRE údajovým špecifikáciám prispel aj Tím pre návrh údajovej špecifikácie (Data Specification Drafting Team), Tím pre špecifikácie údajov Spoločného výskumného centra a účastníkov projektu INSPIRE – Záujmové združenia pre priestorové údaje (SDIC) a Zákonom poverené organizácie (LMO).

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana V

Obsah

1	<i>Rozsah pôsobnosti</i>	12
2	<i>Prehľad</i>	12
2.1	<i>Názov</i>	12
2.2	<i>Neformálny opis</i>	12
2.3	<i>Súvisiace normy</i>	13
2.4	<i>Pojmy a definície</i>	14
2.5	<i>Symboly a skratky</i>	14

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana 6

1 Rozsah pôsobnosti

Dokument definuje harmonizovanú údajovú špecifikáciu k téme *Správne jednotky* v zmysle definície v prílohe I k smernici INSPIRE.

Táto údajová špecifikácia je základom pre vypracovanie Vykonávacích pravidiel podľa článku 7 ods. 1 smernice INSPIRE [smernica 2007/2/ES]. Celá údajová špecifikácia bola zverejnená formou pokynov, ktoré tvoria prílohu týchto pravidiel.

2 Prehľad

2.1 Názov

INSPIRE údajová špecifikácia k téme *Správne jednotky*.

2.2 Neformálny popis

Definícia:

Správne jednotky, ktoré rozdeľujú oblasti, v ktorých členské štáty majú a/alebo vykonávajú jurisdikčnú právomoc v miestnej, regionálnej a celoštátnej správe. Jednotky sú oddelené administratívnymi hranicami [smernica 2007/2/ES].

Popis:

Územie jednotlivých štátov sú rozdelené na Správne jednotky na rôznych administratívnych úrovniach, ktoré stanovila národná hierarchia samospráv. Správne jednotky oddeľujú administratívne hranice. Podľa Dohovoru OSN o morskom práve môžu pobrežné štáty vymedziť námorné zóny, v ktorých vykonávajú jurisdikčné právomoci na mori. Zóny oddeľujú námorné hranice.

Členenie na Správne jednotky/námorné zóny tvorí nepriamy priestorový referenčný systém. Odkaz na administratívnu jednotku alebo námornú zónu definuje priestorový rozmer údajov bez použitia súradníc (INSPIRE IMS, 2003).

Správne jednotky sa môžu prekrývať s položkami definovanými v iných systémoch územného členenia. Príkladmi týchto súvislostí sú okrem iného katastrálne parcely, sčítacie obvody, poštové siete, prímorské regióny, štatistické jednotky alebo regióny príznačné pre konkrétne odvetvie. Nepovažujeme ich za súčasť definície administratívnych jednotiek, patria do rozsahu pôsobnosti iných tém v infraštruktúre INSPIRE.

Administratívne a námorné hranice sú kľúčom k interoperabilite zdieľaných údajov z databáz národných správov údajov. Susediace štáty by sa mali dohodnúť na medzinárodných hraniciach so spoločnou geometriou pri najlepšom možnom rozlíšení (INSPIRE RDM, 2002).

Je potrebné zvážiť referenčný dátum administratívnych jednotiek pri ich prepojení so štatistickými údajmi, napríklad s údajmi o počte obyvateľov. Preto je potrebné pri Správne jednotky dôkladne zvážiť časový rámec a aktualizácie.

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana 7

Interoperabilnú výmenu údajov o všetkých oficiálne uznaných Správne jednotky podľa správnych úrovní daných členským štátom uľahčia poskytnuté vnútroštátne súbory údajov o Správne jednotky zosúladených v zmysle tejto špecifikácie údajov a referenčných dátumov.

Harmonizované údaje o všetkých Správne jednotky v rámci celej EÚ možno považovať za kľúčový súbor údajov pre akékoľvek (cezhraničné) priestorové spracovanie dôležité pre prevádzku a riadenie.

Táto údajová špecifikácia vychádza zo špecifikácie geodatabázy EuroGeographics EBM, ktorý Európska komisia už používa pre referenčnú databázu GISCO k Tému Správne jednotky. Európska environmentálna agentúra (EEA) používa tento súbor údajov na prepojenie svojich environmentálnych informácií a ukazovateľov s oficiálne stanovenými administratívnymi jednotkami v Európe.

Prípady použitia

INSPIRE údajová špecifikácia k téme Správne jednotky podporuje prípady použitia na vysokej úrovni:

- Filtrovanie údajov. Užívateľ vyberá regióny (napr. kliknutím alebo zadaním názvu alebo kódu). Vyhľadávanie geografických informácií pracuje s geometriou vybraných administratívnych jednotiek a námorných zón (cez funkciu stiahnuť) alebo pri hľadaní metaúdajov (cez automatickú detekciu). Uvedené je praktické pri overovaní údajov napríklad pri identifikácii prvkov na hranici medzi dvoma administratívnymi jednotkami alebo námornými zónami.
- Prepojenie tematických informácií. Užívatelia získajú jednoduchý a rýchly prístup k porovnateľným tematickým informáciám a poskytovatelia údajov spoja vlastné údaje so správnymi jednotkami a námornými zónami.
- Núdzové riadenie. Výber administratívnych jednotiek a námorných zón, ktoré postihla škoda na životnom prostredí alebo pohroma.
- Analýza podľa hraníc. Overenie údajov o tematických prvkoch na hraniciach administratívnych jednotiek alebo námorných zón. Do uvedeného spadá zosúladenie okrajov máp (edge-matching).
- Zisťovanie údajov ku konkrétnym jednotkám. Vyhľadávanie dostupných súborov údajov v katalógoch podľa geometrie alebo názvu (alebo kódu) administratívnej jednotky/námornej zóny.

2.3 Súvisiace normy

[ISO 3166-1] EN ISO 3166-1:2006, Kódy na reprezentáciu názvov krajín a ich častí - Časť 1: Kódy krajín

2.4 Pojmy a definície

Užitočné všeobecné pojmy a definície pre pochopenie dokumentov k INSPIRE údajovej špecifikácii sú uvedené v slovníku INSPIRE².

² Slovník INSPIRE je k dispozícii na adrese <http://inspire-registry.jrc.ec.europa.eu/registers/GLOSSARY>

INSPIRE	Odkaz: D2.8.I.4_v3.1		
TWG-AU	Údajová špecifikácia k téme <i>Administrative Units</i>	2014-04-17	Strana 8

2.5 Symboly a skratky

BKG	Spolková agentúra pre kartografiu a geodéziu (Nemecko)
EuroGeographics	Združenie zastupujúce takmer všetky európske kartografické a katastrálne národné inštitúcie (NMCA)
Eurostat	Štatistický úrad Európskej únie
GISCO	Geografický informačný systém Európskej komisie
EBM	EuroBoundaryMap (služba EuroGeographics)
EEA	Európska environmentálna agentúra
FADN	Informačná sieť poľnohospodárskeho účtovníctva (Nariadenie Rady 79/65/EHS)
LAU	Miestne Správne jednotky
NUTS	Spoločná nomenklatúra územných jednotiek pre štatistické účely
OCL	Jazyk pre špecifikáciu obmedzení v objektoch
UML	Jednotný modelovací jazyk
UNCLOS	Dohovor OSN o morskom práve